

Nr 218.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension å allmänna indragningsstaten åt efterlevande till vissa i förswarets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—4:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

1:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 5 december 1922 har *tygmästaren å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation Karl Oskar Erikssons änka Josefine Eriksson, född Johansdotter Granath.

Angående
pension åt
änkan Jose-
fine Eriksson,
född Johans-
dotter
Granath.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 178 häft. (Nr 218—220.) 648 23 1

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karl Oskar Eriksson med endast ett kort avbrott under mer än 33 års tid varit anställd i statens tjänst, därvid han tjänstgjort såsom arbetare dels vid Karlsborgs fästningsbyggnad under 15 år och dels vid Karlsborgs tygstation till sin den 1 november 1921 timade död; att änkan, som är född den 6 november 1873, på grund av blodbrist och allmän kraftnedsättning är mindre arbetsför, ävensom att hon har att underhålla en fullväxt sjuklig dotter och tre minderåriga barn; samt att hon bebor egen stuga på ofri grund.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 december 1922 anfört, att departementet, med hänsyn till av riksdagen meddelade beslut angående pension åt änkor efter arbetare vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori, ansåge billigt, att änkan Eriksson bereddes årligt understöd till livsuppehälle under sin återstående livstid, samt hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från allmänna indragningsstaten finge från och med den 1 januari 1923 beviljas årligt understöd åt änkan Eriksson med 300 kronor att utgå, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd.

Statskontoret har den 31 januari 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid tillstyrkt den av arméförvaltningens artilleridepartement gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tygarbetaren vid Karlsborgs tygstation Karl Oskar Erikssons änka Josefin Eriksson, född Johansdotter Granath, må från och med den 1 januari 1923, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

2:o.

Angående
pension åt
änkan Elin
Maria Anders-
son, född
Gustafsson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 30 januari 1923 har *styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori* hemställt, att en årlig pension å 300 kronor måtte, i likhet med vad som förut beviljats änkor efter arbetare vid gevärsfaktoret, beredas Elin Maria

Andersson, född Gustafsson, änka efter arbetaren vid faktoriet Carl Axel Andersson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Carl Axel Andersson varit anställd vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori under tiden den 4 april 1899—den 8 februari 1900, den 5 september 1900—den 20 maj 1905 samt från och med den 11 juni 1913 till sin död den 17 januari 1923 eller under sammanlagt mer än 15 år; att Andersson efterlämnat, förutom änkan, som är född den 6 februari 1876, i äktenskap med henne födda tre barn, därav två under 18 år; samt att änkan är medellös.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 februari 1923 anfört, att departementet ansåge billigt, att änkan Andersson bereddes årligt understöd till livsuppehälle under sin återstående livstid. Med hänsyn till de understöd, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat med henne jämförliga änkor, funne departementet det föreslagna beloppet skäligt. Departementet hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Andersson måtte från allmänna indragningsstaten beviljas ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå under hennes återstående livstid, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, och beräknas från och med den 1 februari 1923.

Statskontoret, som den 28 februari 1923 avgivit utlåtande i ärendet, har tillstyrkt den av arméförvaltningens artilleridepartement gjorda framställningen.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori Carl Axel Anderssons änka Elin Maria Andersson, född Gustafsson, må från och med den 1 februari 1923, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

3:o.

Genom särskilda beslut har Kungl. Maj:t för ett vart av åren 1917—1922 tilldelat daglönaren vid flottans varv i Stockholm Carl Florentin Schölander Hagmans änka Josefina Schölander, född Nordström, ett tillfälligt understöd av 150 kronor, att utgå från vederbörande anslag till extra utgifter.

Angående
pension åt
änkan Jose-
fina Schö-
lander, född
Nordström.

Uti en den 8 februari 1923 dagtecknad skrift har änkan Schölander hos Kungl. Maj:t anhållit att, i likhet med vad tidigare ägt rum, få komma i åtnjutande av något understöd.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att daglönaren Schölander Hagman, som varit född den 29 juni 1850, under en tid av 31 år 4 månader tjänat såsom båtsman och den 13 mars 1899 erhållit avsked såsom båtsman med vitsord att hava sig redligt och utmärkt väl skickat; att han den 14 mars 1899 antagits till daglönare vid flottans varv i Stockholm, i vilken befattning han kvarstått till sin död den 12 januari 1916; att han erhållit en slutlig daglön av 4 kronor 70 öre; att änkan Schölander, som är född den 12 december 1852, är sjuklig och har nedsatt synförmåga; samt att hon är medellös och saknar underhåll och vård av annan.

Marinförvaltningen har den 22 februari 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket, för den händelse föreliggande synnerligen ömmande omständigheter ansåges böra föranleda framställning till riksdagen om pension till änkan Schölander, i vilket fall ämbetsverket ansåge pensionsbeloppet icke böra sättas lägre än 300 kronor för år, finge hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Schölander finge från och med den 1 januari 1923 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.

Statskontoret, som den 6 mars 1923 avgivit utlåtande i ärendet, har erinrat, att riksdagen i ett flertal fall trätt hjälpende emellan genom beviljande av årliga understöd från allmänna indragningsstaten åt ekonomiskt svagt ställda änkor efter arbetare i statens tjänst, bland annat, varvsarbetare (riksdagens skrivelse nr 302/1922, punkt 25). Med erinran härom tillstyrkte statskontoret bifall till den av marinförvaltningen i ärendet gjorda hemställan.

Under åberopande av vad sålunda förekommit får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att daglönaren vid flottans varv i Stockholm Carl Florentin Schölander Hagmans änka Josefina Schölander, född Nordström, må från och med den 1 januari 1923, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 300 kronor.

4:o.

I skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 22 december 1922 har *styresmannen för Carl Gustafs stads gevärsfaktori* hemställt, att departementet måtte utverka årliga understöd åt nedannämnda änkor och barn efter avlidna arbetare vid gevärsfaktoriets, nämligen materialbokhållaren Josef Ronald Björkmans och hans efterlämnade maka Elsa Maria Björkmans, född Fredriksson, två minderåriga barn, faktoriarbetaren Carl August Carlssons och hans jämväl avlidna hustrus tre minderåriga barn, arbetaren August Alfred Kjellströms änka Anna Matilda Kjellström, född Höglund, faktoriarbetaren Vilhelm Johan Nilssons änka Hulda Maria Nilsson, född Pettersson, samt faktoriarbetaren Carl Axel Sandströms änka Albertina Fredrika Sandström, född Julin.

Angående pensioner till efterlevande efter vissa vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori anställda personer.

I ärendet inhämtas,

att Josef Ronald Björkman anställdts vid gevärsfaktoriets den 29 oktober 1906 och avlidit den 19 maj 1922; att han såsom stärbhusdelägare efterlämnat änkan samt barnen Majken Ronaldina, född den 10 februari 1915, och Rose-Marie Birgitta, född den 26 november 1917; att änkan, som är född den 3 januari 1894, på grund av allmän kraftnedsättning, nervositet och blodbrist för närvarande är oförmögen att genom arbete försörja sig och sina barn; samt att behållningen i boet efter Björkman utgjort 9,629 kronor;

att Carl August Carlsson haft anställning vid faktoriets sedan november månad 1899, sista tiden såsom sandblåsare, till dess han i april 1921 insjuknat i lungsot, till vilken sjukdom hans yrke möjligen bidragit; att han avlidit den 27 september 1922; att han, som varit änklings, efterlämnat barnen Alfred Leonard, född den 24 augusti 1908, Sven Gunnar, född den 10 juni 1911, och Einar Teodor, född den 30 juni 1917; samt att i boet efter Carlsson icke funnits några tillgångar;

att August Alfred Kjellström varit anställd vid faktoriets från och med den 21 augusti 1899 till och med den 30 april 1920; att han efter avgång ur tjänst sistnämnda dag varit i åtnjutande av honom av 1920 års riksdag beviljad årlig pension å 600 kronor (riksdagens skrivelse nr 299, punkt 17); att han avlidit den 15 juli 1922; att hans änka, som är född den 15 mars 1866, är på grund av kronisk ledgångsreumatism mindre arbetsför; samt att behållningen i boet uppgått till allenast 365 kronor;

att Vilhelm Johan Nilsson varit anställd vid faktoriets från den 25 juli 1898 till sin död den 7 januari 1915; att han efterlämnat änkan samt tre vuxna och tre minderåriga barn; att änkan, vilken är född

den 9 januari 1876, till följd av svag kropps-konstitution och allmän svaghet är oförmögen att genom arbete försörja sig; samt att i boet efter Nilsson icke funnits någon behållning; samt

att Carl Axel Sandström varit anställd vid gevärsfaktoret från den 17 november 1890 till och med den 30 juni 1918; att han efter avgång ur tjänst sistnämnda dag varit i åtnjutande av honom av 1918 års riksdag beviljad årlig pension å 500 kronor (riksdagens skrivelse nr 10 A, punkt 47); att han avlidit den 6 december 1922; att änkan, som är född den 24 maj 1860, till följd av kronisk lungkatarr och allmän svaghet är oförmögen att genom arbete försörja sig; samt att den änkan tillkommande behållningen i boet, oberäknat lösöre av ringa värde, beräknats uppgå till icke fullt 500 kronor.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 december 1922 anfört, att departementet i fråga om pensionsbeloppen anslöte sig till av styresmannen framställt förslag, att dessa på grund av vad upplyst blivit skäligen borde bestämmas till årligt belopp av 300 kronor för en var av ankorna Kjellström, Nilsson och Sandström, 100 kronor för ett vart av barnen Björkman samt 150 kronor för ett vart av de föräldralösa och alldeles medellösa barnen Carlsson; och ansåge departementet, att pension till ett vart av barnen borde utgå, till dess det fyllt 18 år.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställde artilleridepartementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja årliga pensioner, räknat från och med den 1 januari 1923, till en var av ankorna Anna Matilda Kjellström, född Höglund, Hulda Maria Nilsson, född Pettersson, och Albertina Fredrika Sandström, född Julin, med 300 kronor att utgå, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, samt till vartdera av materialbokhållaren Josef Ronald Björkmans och hans änka Elsa Maria Björkmans, född Fredriksson, barn Majken Ronaldina och Rose-Marie Birgitta med 100 kronor ävensom till ett vart av faktoriarbetaren Carl August Carlssons barn Albert Leonard, Sven Gunnar och Einar Teodor med 150 kronor, att utgå för vartdera barnet, till dess det fyllt 18 år.

Statskontoret har uti den 28 februari 1923 avgivet utlåtande tillstyrkt den av arméförvaltningens artilleridepartement gjorda framställningen.

Även jag vill förorda, att pension å allmänna indragningsstaten beredes dem av förenämnda änkor och barn, vilka, enligt vad ovan nämnts,

ifrågasatts till erhållande av nämnda förmån. Mot de i sådant avseende föreslagna beloppen har jag intet att erinra. Pension till ett vart av barnen torde emellertid böra utgå intill utgången av det kalenderår, varunder detsamma fyller 18 år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren August Alfred Kjellströms änka Anna Matilda Kjellström, född Höglund, faktoriarbetaren Vilhelm Johan Nilssons änka Hulda Maria Nilsson, född Pettersson, och förre faktoriarbetaren Carl Axel Sandströms änka Albertina Fredrika Sandström, född Julin, samt materialbokhållaren Josef Ronald Björkmans och hans änka Elsa Maria Björkmans, född Fredriksson, barn Majken Ronaldina och Rose-Marie Birgitta ävensom faktoriarbetaren Carl August Carlssons och hans jämväl avlidna hustrus barn Alfred Leonard, Sven Gunnar och Einar Teodor må, räknat från och med den 1 januari 1923, komma i åtnjutande av årliga pensioner å allmänna indragningsstaten, en var av ankorna Kjellström, Nilsson och Sandström med 300 kronor, ett vart av makarna Björkmans två barn med 100 kronor och ett vart av makarna Carlssons tre barn med 150 kronor att utgå till en var av nyssnämnda änkor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt till ett vart av ifrågavarande barn till och med det år, varunder det fyller 18 år.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—4:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fritz Dahlborn.
